

Міністерство освіти і науки України
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра економічної та соціальної географії

**Проблеми комплексного розвитку території :
методичні вказівки до виконання курсових робіт з
навчального курсу для студентів спеціальності
« Економічна та соціальна географія »**

Луцьк – 2016

УДК 99.30:33/072
ББК 65.049я73-9
М 54

*Рекомендовано до друку науково - методичною радою
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 8 від 14.04.2016 р.)*

Рецензенти:

Міщенко О.В. – кандидат географічних наук, доцент кафедри фізичної географії географічного факультету Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки;

Слащук А. М. – кандидат географічних наук, доцент кафедри економічної та соціальної географії Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

М 54 Проблеми комплексного розвитку території : методичні вказівки до виконання курсових робіт з навчального курсу для студентів спеціальності « Економічна та соціальна географія»/ Упоряд. Маковецька Л. О. – Луцьк: Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2016. – 29 с.

У виданні вказані вимоги до курсових робіт з проблем комплексного розвитку території, подаються необхідні методичні поради студентам щодо їх виконання та оформлення.

УДК 99.30:33/072
ББК 65.049я73-9

© Маковецька Л. О., 2016
© Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2016

ВСТУП

Курсова робота передбачена навчальним планом спеціальності «Економічна та соціальна географія» і є результатом вивчення дисципліни «Проблеми комплексного розвитку території» та ряду інших нормативних дисциплін.

У процесі її написання студент має показати рівень здобутих знань, зокрема вміння добирати основний матеріал із літературних, статистичних та інших джерел, систематизувати і самостійно розбиратися в ньому, вибудувати логічну схему висвітлення теми (план), правильно обґрунтувати основні теоретичні положення, засвоїти методи аналізу економіко-статистичної інформації, картографічного матеріалу, робити відповідні висновки і т.п. Все це свідчитиме про його грамотність як економ-географа, загальну мовну культуру та ерудицію.

Основа курсової роботи – дослідження, що характеризують розміщення й сучасний стан економіки регіонів (адміністративних районів, областей) України, їх галузеву спеціалізацію, основні та допоміжні виробництва, що загалом формуватиме уявлення про комплексний розвиток території. При цьому повинні бути враховані соціально-економічні зміни, які відбуваються в нашому суспільстві на сучасному етапі, нові підходи в економіці та географії розміщення виробництва, в системі управління господарським комплексом.

Мета курсової роботи – глибоко й науково правильно вивчити окремі питання теорії і практики визначеної проблематики, оволодіти методикою та методами наукових досліджень, а також закріпити й поглибити теоретичні знання, одержані студентами на лекційних, семінарських (практичних) заняттях.

Завдання курсової роботи:

– вивчення чинної нормативної бази та аналітико-статистичної інформації Статистичних управлінь з питань економічної діяльності суб'єктів господарювання;

– дослідити умови та чинники формування, розміщення і функціонування функціонально-компонентної, функціонально-територіальної та функціонально-управлінської структур території дослідження;

– відобразити соціально-економічний стан обраного об'єкта (адміністративного району, адміністративної області, міста, т. п.) з

обов'язковим виділенням основних проблем його комплексного розвитку та шляхів їх вирішення.

Навички та вміння, які студент має виявити у процесі виконання курсової роботи:

- знання спеціальності;
- знання конкретного предмета дослідження;
- вміння самостійного вивчення і вирішення проблеми дослідження;
- вміння здійснювати пошук, добір, осмислення потрібної інформації із наукової літератури та інших джерел;
- здатність аналізувати практичну діяльність суб'єктів економіки;
- логічно та аргументовано висвітлити напрацьований матеріал, відобразити свої думки, пропозиції, зробити висновки;
- правильно оформлювати науково-довідковий матеріал, рукопис;
- публічного захисту наукової роботи.

Курсова робота відрізняється від дипломної хіба що меншим обсягом, але не рівнем вимог до неї.

Зразок оформлення титульної сторінки подано у Додатку А.

1. ОСНОВНІ ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ ТА ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

До основних етапів належать:

- вибір теми та об'єкта дослідження на основі вивчення актуальності проблеми загалом;
- формулювання мети та основних завдань;
- пошук та опрацювання інформації, систематизація літературних, довідкових, статистичних та інших матеріалів;
- складання плану;
- написання тексту та обробка рукопису;
- графічне, картографічне оформлення отриманих результатів;
- подання роботи керівнику на перевірку і допуск до захисту;
- захист курсової роботи.

Під час роботи над темою студент консультується з науковим керівником.

1.1. ВИБІР ТЕМИ

Перелік тем курсових робіт затверджується на засіданні відповідної кафедри на початку навчального року. Студентам надається право вибору теми. Закріплення за студентом конкретної теми та призначення наукового керівника також затверджується на засіданні кафедри.

Тема повинна зацікавити студента, викликати прагнення вивчити її суть. Лише за таких умов у процесі роботи можна практично реалізувати поставлену у роботі головну ідею, зробити свій внесок у розвиток цієї теми, викласти свої уявлення та думки щодо визначеної проблематики.

1.2. ВИЗНАЧЕННЯ МЕТИ І ОСНОВНИХ ЗАВДАНЬ

Відповідно до теми студент разом із науковим керівником визначає мету, об'єкт, предмет дослідження та основні завдання, які необхідно розв'язати в процесі висвітлення теми курсової роботи, та її структуру.

1. 3. ПОШУК І ОПРАЦЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЇ, СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ЛІТЕРАТУРНИХ, ДОВІДКОВИХ, СТАТИСТИЧНИХ ТА ІНШИХ МАТЕРІАЛІВ

Інформація з будь-якої наукової теми дуже широка за обсягом, часто за деякими розділами проблеми неповна, насичена спеціальними термінами та поняттями. Спочатку це викликає певні труднощі.

Одночасно з ознайомленням із літературою повинна проводитись її систематизація, а це неможливо без створення картотеки. У тематичну картотеку вноситься опис використаних літературних джерел і Інтернет-ресурсів.

На картці повинні бути записані всі вихідні дані видання. На звороті можна дати короткий опис або записати окремі цікаві для дослідження факти, що містяться в роботі. У верхньому правому та лівому кутах картки залишають вільне місце для нанесення шифрованих позначок під час подальшого систематизування картотеки за темами та алфавітом.

За такого науково обґрунтованого методу роботи з літературою особливо важливо чітко обмежити коло інтересів. Однаково небезпечно як збільшувати його, що призведе до неякісного, неповного опрацювання літератури, так і безпідставно звужувати, результатом чого буде повторний пошук із близької тематики (зайва робота, особливо під час обробки реферативних видань). Тому і науковому керівникові, і студенту із самого початку треба досить чітко сформулювати кінцеву мету своєї співпраці та спрямованість окремих її етапів.

1.4. СКЛАДАННЯ ПЛАНУ

План є відображенням структури роботи, під якою розуміють порядок komponування і взаємозв'язок окремих її частин. Чим раніше сформовано план, тим цілеспрямованішим буде дослідження. Тому це необхідно зробити на початку роботи, після попереднього ознайомлення з літературними джерелами.

Слід виділити два основних етапи формування плану:

- 1) складання попереднього варіанта;
- 2) остаточне визначення кінцевого варіанта плану, оскільки після проведення початкових етапів роботи тема найчастіше зазнає уточнень, завдання роботи отримує більш чітке спрямування.

Складання плану першого варіанта (бажано) й остаточного варіанта (обов'язково) коригує науковий керівник.

План курсової роботи має бути складним і включати: вступ, основну частину, висновки, список використаних джерел, додатки. Зразок оформлення плану подано у Додатку Б.

Коротка характеристика кожної з частин та методичні рекомендації щодо їх написання

Вступ. Обґрунтовується актуальність теми, ступінь її вивченості в науковій літературі, із зазначенням прізвищ науковців, які найбільш досліджували цю тематику; визначається мета й основні завдання; об'єкт і предмет дослідження; практичне значення, обсяг.

Обсяг вступу – 1–2 сторінки друкованого тексту.

Основну частину умовно поділяють на теоретичну, аналітичну, спеціальну.

Основним об'єктом дослідження курсових робіт з проблем комплексного розвитку території повинен бути регіон певного регіонального рівня (адміністративний район, область). Слід пам'ятати, що адміністративний район – це низова таксономічна одиниця адміністративно - господарського поділу території. Його можна розглядати як найпростішу частину господарського комплексу області або економічного району. Разом з тим адміністративний район це певна сума (сукупність) адміністративно і просторово поєднаних елементарних економіко – географічних об'єктів – міст, сільських поселень, промислових і сільськогосподарських підприємств, транспортних і будівельних об'єктів. Відповідно до цього є два основних аспекти вивчення району: а) характеристика району, як складової частини області або економічного району; б) характеристика продуктивних сил самого району, складових частин його господарського комплексу, особливостей розвитку і розміщення їх.

Перший розділ є теоретичним дослідженням, мета якого – систематизація здобутих знань відповідно до обраної теми.

Містить огляд сучасного стану теорії та практичної реалізації проблем, які є предметом дослідження. Розглядаються такі аспекти проблеми: поняття предмета дослідження – категорії, характеристики, процеси; взаємозв'язок з іншими географічними категоріями, характеристиками, процесами.

Теоретична частина повинна містити не тільки інтекстову інформацію (інформацію, яка належить іншим авторам, що необхідно зазначати в тексті, з обов'язковим посиланням на авторів або літературне джерело), а й власну думку студента щодо конкретного положення. Власне ставлення до інтекстової інформації може виявлятися

за допомогою допоміжних конструкцій, наприклад: “не можна не погодитися з думкою...”, “слухно вважати”, “як стверджують...”, “як справедливо вважав...”, “ми вважаємо, що...” і т. п.

Розділ складається із 2–3 підрозділів. Обсяг першого розділу – не більше 15 % загального обсягу роботи.

Оскільки економічна та соціальна географія аналізує процеси розміщення, то обов'язково необхідно дослідити умови та чинники формування, розвитку і розміщення продуктивних сил і виробничих відносин досліджуваної території. Як правило це здійснюють у другому розділі, який повинен включати:

- *суспільно - географічне положення* об'єкта дослідження, в тому числі економіко - географічне, транспортно – географічне і т.д., а також адміністративний поділ та географічні особливості території;

- умови та чинники, які вплинули на розвиток та формування господарського комплексу і які формують інтегральний потенціал території. До основних груп чинників відносять: *природно - географічні* (рельєф, кліматичні особливості та агро-кліматичні ресурси, земельні ресурси з їх ґрунтовими різновидами та структурою земельного фонду, мінерально - сировинні ресурси, водні ресурси, лісові та біологічні ресурси, природно – заповідний фонд і т.д.), *соціально-демографічні* (чисельність населення та його динаміка, співвідношення міського та сільського населення, природний рух і природний приріст населення, його статево – вікова структура, трудові ресурси та їх використання, структура зайнятості та рівень безробіття, рівень життя населення(середня заробітна плата), міграційні процеси, релігійні конфесії та національний склад і т.д.), а також *соціально - історичні* передумови формування господарства регіону та сучасні трансформаційні процеси регіонального розвитку і суб'єктів господарювання(ринкові фактори). За необхідності перелік чинників для аналізу можна доповнити.

Розділ складається із 2–4 підрозділів, обсяг якого повинен становити не більше 35 % загального обсягу роботи.

Третій розділ – це аналітична частина. Цей розділ є центральним у роботі і містить інформаційно-аналітичний матеріал, який відображає сучасний економічний стан та характер розміщення продуктивних сил досліджуваної території.

Основне завдання розділу – економіко–географічний аналіз господарства, його функціонально – галузевої, функціонально - територіальної структур. У розділі необхідно охарактеризувати:

1. Місце та рейтинг адміністративного району в господарському комплексі області (валовий регіональний продукт, компонентна структура господарського комплексу - за останніх 5р.,і у порівнянні з іншими адміністративними районами (областями));
2. Галузі спеціалізації (основні галузі), які розраховують або статистичними методами обчислення спеціальних показників (індексів), або питомої ваги кожної з груп галузей у загальнообласному (державному) виробництві; допоміжні та супутні виробництва, які у сукупності з основними відображають комплексний розвиток території.
3. Місце регіону в державному або обласному промисловому виробництві.

Для цього необхідно охарактеризувати спеціалізацію промислового виробництва регіону, розвиток та розміщення промислових підприємств, диспропорції в розвитку і розміщенні виробництв і виробничих резервів, у тому числі за показниками:

- забезпеченості сировиною; - обсягів існуючого об'єму виробництва продукції в галузі (у товарному або в грошовому вираженнях); - собівартості одиниці продукції, тобто сумарної вартості сировини, матеріалів, витрат на оплату праці і реалізацію одиниці продукції; - матеріалоемності виробництва, тобто витрат сировини на одиницю продукції; - енергоемності і водоемності виробництва, тобто витрат електроенергії і води на одиницю зробленої продукції; - рентабельності виробництва (відношення прибутку до собівартості); - вартості основних виробничих фондів і фондівіддачі (відношення кількості виробленої за 1 рік продукції до вартості витрачених основних фондів); - фінансового стану(кількості основних і оборотних коштів на рахунках підприємств галузі, перспектив інвестицій, рівень прибутковості виробництв і т.п.); - співвідношення досягнутого рівня виробництва з вимогами держави і ринку; - технічного стану підприємств галузі (наявність шкідливих викидів, структура техніки і устаткування, реальність освоєння випуску нових видів продукції і т.п.); - забезпеченості підприємств галузі трудовими, паливно-енергетичними, водними, мінерально-сировинними та іншими необхідними ресурсами; - перспектив вдосконалення систем керування і територіальної організації підприємств галузі(створення виробничих кластерів, акціонерних товариств, спільних

підприємств і.т.д.); - потреби галузі в перевезеннях і забезпеченості транспортом, наявності і міцності комерційних зв'язків з постачальниками і споживачами продукції та інші. У кінцевому підсумку необхідно виділити територіальну структуру промисловості та її елементи - основні промислові вузли, центри, пункти та позначити на самостійно сформованій картосхемі.

4. Розвиток та розміщення сільського господарства, зокрема: - структуру та спеціалізацію сільськогосподарського виробництва регіону; - основні галузі та головні культури; - місце району(області) в обласному (державному) виробництві сільськогосподарської продукції. Щоб визначити виробничу структуру і спеціалізацію сільськогосподарського виробництва району, за районними річними зведеними звітами останніх трьох-п'яти років необхідно співставити питому вагу рослинництва, тваринництва в цілому, а також їх основних галузей у показниках обсягу реалізованої сільськогосподарської продукції, вартості валової та товарної продукції, у загальних затратах та прибутках. Встановити, чи відповідає ця спеціалізація виробничому напрямку всієї зони спеціалізації сільського господарства, природно-економічним умовам регіону дослідження, в тому числі регіональні зміни та відмінності у розподіл природних комплексів і сільськогосподарських типів земель. Аналіз галузей рослинництва потребує статистичної інформації щодо структури посівних площ, урожайності та валових зборів сільськогосподарських культур, у тому числі по сільських радах, населених пунктах. Територіальні відмінності цих показників зручно простежувати у вигляді серії самостійно сформованих картосхем, яка включатиме діаграми динаміки змін показників за роками та виділятиме ареали значного поширення окремих культур і у письмовій частині пояснити такий розподіл. Окремої уваги у цьому параграфі заслуговують питання інтенсифікації галузей рослинництва: меліоративні роботи, внесення добрив, рівень механізації. Також окремої уваги заслуговує тваринництво, зокрема такі питання, як: - напрям спеціалізації; - кількість поголів'я худоби за видами і структурою стада(на картосхемах); - кормова база тваринництва, у т.ч., природні кормові угіддя та структура кормових культур; - система випасу та оцінка забезпеченості

худоби водою, водопоями, наявності фермерських приміщень та рівень механізації тваринницьких робіт.

Загалом у цих параграфах основні економічні показники окремих господарств (в т. ч., господарюючих суб'єктів різних форм власності) порівнюють із середніми значеннями по району, роблять висновки про результати ведення сільськогосподарського виробництва в різних частинах території дослідження, з відповідними поясненнями.

5. Розвиток та рівень сформованості транспортної системи: - розміщення основних транспортних магістралей(наявність шляхів сполучення міжнародного, державного та місцевого значення, в тому числі внутрішні та зовнішні зв'язки які вони здійснюють); - наявність транспортних вузлів; - рівень розвитку транспортної інфраструктури; - наявність транспортних засобів різних видів транспорту та їх цільове призначення.
6. Аналіз галузей соціальної сфери: - наявність та розміщення дошкільних закладів, шкіл та інших закладів вищого освітнього ступеня, сфери культури (бібліотек, будинків культури, кіноустановок і т. д.), будинків побуту, закладів харчування та торгівлі), підприємницьку діяльність і т.п.
7. Інвестиційно-інноваційну та зовнішньо-економічну діяльності: - види інвестиційних надходжень з конкретними вкладеннями у галузі економічної діяльності та інноваційні проекти; - географічну структуру експорто- імпорتنих операцій та види товарів і послуг.
8. Особливості ринкових трансформаційних процесів території дослідження, яка включатиме процеси роздержавлення та приватизації землі, зміни форм власності, як у сільському господарстві так і у промисловості.

Інформація, яка досліджується та аналізується, повинна відповідати законодавчій базі і стосуватися останніх 3–5 років, що передують моменту виконання роботи. Тому в тексті необхідно обов'язково зазначити, станом на який рік аналізуються запропоновані показники.

Статистичні матеріали з елементами їх обробки (формули, таблиці, графіки, діаграми) можна розміщувати або в тексті робіт(основні), або виносити їх як додатки (допоміжні).

Обсяг третього розділу –35% від загального матеріалу.

Четвертий розділ – це заключна частина, яка містить інформацію щодо проблем функціонування та розміщення об'єкта дослідження, перспективи (оптимізація структури) його розвитку.

Перспективні пропозиції розробляються з додержанням вимог комплексності та обґрунтованості. Вони можуть складатися із різних елементів: організаційних, економічних, екологічних, природоохоронних. Вибір елементів і зміст пропозицій роботи залежить від специфіки об'єкта та предмета дослідження й зумовлені результатами теоретичної та аналітичної частин курсової роботи. Розділ складається із 2–3 підрозділів.

Таким чином, кожен розділ курсової роботи має самостійне значення, але всі вони повинні бути логічно підпорядковані основній меті та завданням, спрямованості теми.

У висновках викладаються найважливіші наукові та практичні результати, одержані внаслідок дослідження. За змістом висновки мають бути пов'язані зі структурою роботи і впливати із завдань дослідження. Висновки повинні бути стислими та повною мірою відображати матеріал, викладений у курсовій роботі.

Список використаних джерел слід розміщувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті (найбільш зручний для користування), в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, у хронологічному порядку.

Кожне літературне джерело, що включається у список, повинно мати відображення в рукописі дослідження. Якщо автор робить посилку на будь-які факти або цитує праці інших авторів, він повинен обов'язково вказати (безпосередньо в тексті), звідки взято наведені матеріали. Не слід включати в бібліографічний список роботи, які фактично не використовувалися.

Правила оформлення бібліографічного опису джерел подано в Додатку В.

Додатки можуть включати матеріали основного характеру (базові статистичні дані у формі таблиць, діаграм, схем і т. п., щоб не переобтяжувати текстову частину), картографічний матеріал, таблиці допоміжних цифрових даних, ілюстрації, схеми допоміжного характеру тощо. Посилання на додатки в текстовій частині проекту є обов'язковим.

Карти, картосхеми є обов'язковими для курсової роботи із соціально-економічної географії. Як правило, їх також розміщують у додатках.

2. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота повинна бути виконана й оформлена з додержанням вимог до наукових робіт. Оптимальний обсяг роботи – 25-35 друкованих сторінок, список використаної літератури – близько 20 джерел.

Обов'язковою вимогою до курсової роботи є написання її державною мовою, за винятком списку використаної літератури, де використане джерело записується мовою видання. Цитати з цих джерел наводяться в тексті лише українською мовою.

Текст курсової роботи набирається на комп'ютері на одному звороті аркуша білого наперу формату А4 (210 × 297 мм). Сторінки обмежуються полями: ліве – 25 мм, верхнє та нижнє – 20, праве – 10 мм. Відстань між заголовком і текстом – 15–20 мм. Шрифт – чорного кольору. Щільність тексту однакова по всій роботі. Сторінка повинна містити не менше 28–30 рядків по 57–60 знаків у кожному (з урахуванням інтервалів). Рекомендована гарнітура – Times New Roman, кегль – 14, інтервал між рядками – 1,5.

Робота має бути надрукована чітко, без помилок і виправлень. Текст може ілюструватися кресленнями, рисунками, схемами, фотографіями, графіками, діаграмами та таблицями.

Курсова робота починається з **титульної сторінки** за формою, наведеною в Додатку А. Вона є першою сторінкою роботи, яку включають до загальної нумерації сторінок, але не нумерують. Далі номер сторінки проставляють у правому верхньому куті аркуша. За титульною сторінкою наводяться послідовно зміст, вступ, розділи в порядку подання, висновки, список використаних джерел, додатки. Всі вони починаються з нової сторінки, а кожен з підрозділів – після закінчення попереднього.

Якщо в роботі вжито специфічну термінологію, а також використано маловідомі скорочення, нові символи, позначення тощо, то їх перелік можна дати окремим списком перед вступом. Перелік друкується двома колонками, де ліворуч за абеткою наводять, наприклад, скорочення, праворуч – їх детальну розшифровку. Якщо спеціальні терміни, скорочення, символи, позначення і т. ін. повторюються менше трьох разів, перелік не складають, а їх розшифровку наводять у тексті при першому згадуванні.

Текст основної частини курсової роботи поділяють на *розділи та підрозділи*. Кожну структурну частину роботи починають з нової сторінки. Заголовки структурних частин роботи “ЗМІСТ”, “ВСТУП”, “РОЗДІЛ”, “ВИСНОВКИ”, “СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ”, “ДОДАТКИ” друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкуються малими літерами (крім першої великої) з абзацу. В кінці заголовка крапки не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: “2.3.” (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок підрозділу. Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. В кінці номера повинна стояти крапка, наприклад: “1.3.2.” (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок пункту.

Посилання на літературні джерела в тексті наводяться у квадратних дужках [ ]. Це може бути посилання на джерело загалом або на джерело із зазначенням конкретної сторінки. Наприклад: “Тіньовий сектор економіки України у 1999 р. становив 47 % [3, 453]”; “Мікроекономічні наслідки девальваційного шоку для України розглянуті Ю. Біленком у статті [1]”; “Мікроекономічні наслідки девальваційного шоку для України розглянуто у працях Ю. Біленка та М. Павловського [1; 6]”; “Проблеми сучасних міжнародних відносин розглядаються у працях [1; 2; 7]”; “Проблеми сучасних міжнародних відносин розглядаються у працях [1–7]”. Цифри у квадратних дужках відповідають порядковому номеру джерела у списку використаних джерел.

Ілюстрації. До ілюстрацій належать креслення, рисунки, схеми, фотографії, графіки, діаграми.

Ілюстрації повинні мати назву, яку розміщують після номера ілюстрації. За потреби ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (текст під рисунком). Ілюстрації і таблиці слід наводити в роботі безпосередньо після тексту за першою згадкою або на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці, розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації. Ілюстрацію, більшу за формат А4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування в тексті або в додатках. Ілюстрації позначають словом

“Рис.” або “Мал.” і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад: Рис. 1.2. (другий рисунок першого розділу). Номер рисунка, його назва і пояснювальні підписи розміщуються послідовно під ним. Якщо в роботі один рисунок, то його нумерують за загальними правилами. Наприклад: Рис. 1.1.

Загальні вимоги щодо оформлення карт (картосхем).

Написи та підписи

- оформляються акуратним друкованим шрифтом. Головне – не перевантажувати карту інформацією;
- розмір напису має відповідати величині й важливості об’єкту, розмір літер має бути однаковим, проміжки між літерами теж.
- написи не повинні перекривати контури та інші позначення;
- написи назв міст, сіл, невеликих озер та інших об’єктів, які займають на карті невелику площу, розташовують у напрямку паралелей. Якщо на карті паралелі не зображені, написи розташовують паралельно нижній рамці карти. Початок написів цих об’єктів повинен бути поблизу самого об’єкта (написи міст бажано починати праворуч від пунсона, у випадку, якщо напис довгий, можна ставити перші букви, розташувавши його в легенді);
- назви об’єктів, які мають форму кривих ліній, розташовують на самому зображенні об’єктів або вздовж їхнього напрямку;
- назви об’єктів, що мають на карті площинну форму, підписують у середині зображення. При цьому літери назви повинні бути розташовані так, щоб сам підпис розкривав чітко форму та розмір об’єкта;

Головні вимоги до написів і підписів усіх типів: вони повинні бути чіткими, легко читатися і не перевантажувати карту, тобто не «забивати» зміст карти.

Кордони та межі. На контурній карті обов’язково наводяться («піднімаються») червоним кольором кордони та межі: державні, обласні, природних зон, заповідних територій тощо. Необхідно надписувати назви всіх сусідніх країн.

Умовні знаки корисних копалин. Наносячи на контурні карти будь-які умовні знаки, варто дотримуватися тих форм, які прийняті в підручнику й атласах. Будь-яке відхилення чи фантазування в цьому плані призведе лише до плутанини. Треба дотримуватися існуючої системи графічних зображень умовних знаків.

Особливо важливо стежити за тим, щоб кожен умовний знак був правильно розміщений, тому що помилки щодо цього дуже спотворюю-

ють картину розміщення корисних копалин. Треба звертати увагу на ті орієнтири, що допомагають установити розміщення умовних знаків. Основа будь-якого прямолінійного знака повинна бути паралельною паралелям.

Щоб чітко і красиво наносити на контурну карту умовні знаки корисних копалин, можна застосовувати трафарети.

Промислові центри позначають пунсонами. За необхідності пунсони можуть бути розділеними на сектори залежно від переважання частки окремої галузі. Сектори зафарбовують (кольорами, узгодженими із кольорами атласу) чи заштриховують. Іноді замість пунсонів ставлять перші букви назв тих галузей, що є головними для цього центра: машинобудування — М, металургія — Мт, хімічна — Х тощо.

При позначенні на контурних промислових центрів, варто звернути увагу на наступні особливості:

- не слід позначати на картах країн, районів усі центри, нанесені в атласі чи навчальному посібнику. Позначають лише найбільші центри;
- пунсони поділяють на два, три, максимум— чотири сектори, причому позначають лише самі основні галузі виробництва; краще прийняти дві градації діаметрів пунсонів: великі та найбільші промислові центри.

Ареали сільськогосподарських районів оконтурюють тонкою лінією. Сільськогосподарська спеціалізація районів може бути позначена: розфарбуванням, що є трудомістким заняттям; написами на площі ареалу провідних галузей і культур розфарбуванням прикордонних смуг цих ареалів (з обов'язковим поясненням у легенді значення кожного кольору)

Залізничні магістралі позначають червоними лініями, вибирають тільки найголовніші.

Судноплавні ділянки річок позначають потовщеною синьою лінією, порти і пристані— значками «якорів». Напрямок вантажопотоків — масштабними стрілками означає різні види вантажів.

Легенда. Дуже важливою частиною кожної контурної карти є легенда. Під час складання легенди звертають увагу на такі моменти:

- всі умовні знаки карти, за винятком загальноприйнятих, і всі скорочення повинні бути пояснені;
- кожне нове пояснення потрібно розташовувати в стовпчик з нового рядка. Якщо готового «поля» легенди не вистачить, слід продовження легенди перенести на зворотний бік;
- бажано дотримуватися визначеного порядку щодо пояснення

умовних знаків: спочатку умовні знаки, пов'язані з природним середовищем, далі — з галузями промисловості, потім сільського господарства і транспорту.

Таблиці. У таблицях наводяться цифрові дані. Кожна таблиця повинна мати назву та номер, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назва і слово “Таблиця” починаються з великої літери. Слово “Таблиця” і її номер, що вказує розділ, друкують праворуч. Наприклад: “Таблиця 2.3”. Назви не підкреслюють. Заголовки колонок повинні починатися з великих літер, підзаголовки — з малих, якщо вони становлять одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони самостійні. Висота рядків — не менше 8 мм. Колонку з порядковими номерами рядків до таблиці не включають.

Таблицю розміщують після першого згадування у тексті так, щоб її можна було читати без повороту опалітуреного блоку роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на іншу сторінку. В такому разі зазначають: “Продовження табл.” Таблицю з великою кількістю колонок можна ділити на частини і розміщувати одну частину під іншою в межах однієї сторінки.

Якщо цифрові або інші дані в будь-якому рядку таблиці не наводяться, то в ньому ставиться риска (—). На всі таблиці повинні бути посилання в тексті, при цьому слово “таблиця” в тексті пишуть скорочено, наприклад: “...у табл. 1.2”. У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово “дивись”, наприклад: “див. табл. 1.3”.

Формули. Формули і рівняння треба виділяти з тексту вільними рядками та позначати певним номером, написаним у дужках. Наприклад: “ $T_r = \text{Код} \times \text{Цод}$, (3.1.) де T_r — товарообіг роздрібний; Код — кількість проданих одиниць товару; Цод — ціна одиниці товару”. Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба наводити безпосередньо під формулою у послідовності, наведеній у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова “де” без двокрапки. Вище і нижче від кожної формули потрібно залишити пробіл. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його слід перенести після знака рівності (=) або після знаків плюс (+), мінус (—), множення ($\times$) і ділення (:).

Формули (якщо їх більше ніж одна) нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Нумери формул пи-

шуть біля правого берега аркуша на рівні відповідної формули у круглих дужках, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу).

Посилання на формули вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад “... у формулі (3.1)”.

Список використаних джерел. Наукове дослідження завершується списком використаних джерел.

Відомості про джерела, що містяться у списку, необхідно давати відповідно до вимог державних стандартів.

Джерела можна розміщувати: в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків (такий спосіб є найпоширеніший та універсальний); у хронологічному порядку; за послідовністю посилань у тексті.

Авторів з однаковими прізвищами подають в алфавітному порядку їхніх ініціалів; праці одного автора – за алфавітом перших літер назв його праць; праці одного автора з однаковою назвою – за хронологією.

Спочатку наводять літературу, видану кирилицею, далі – латиною і мовами з особливою графікою (за алфавітом назв мов – арабською, вірменською, грузинською, єврейською, китайською, японською тощо).

Публікації мовами з особливою графікою подають в українській транслітерації або в перекладі українською мовою.

Крім того, є певний порядок розташування літературних джерел:

- нормативні акти (закони, декрети, постанови та ін.);
- книжкові видання;
- статті в журналах та інших періодичних виданнях;
- матеріали з Інтернету.

Основна вимога до використаних джерел – єдине оформлення і дотримання чинного державного стандарту на бібліографічний опис видань (ГОСТ 7.1–2003, ІДТ). Див. Додаток Е.

Додатки оформлюють як продовження курсової роботи на її прикінцевих сторінках, зазначаючи їх у порядку посилань у тексті.

Кожний додаток починається з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично до тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово “Додатки”.

Додатки позначаються послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад: Додаток А, Додаток Б і т. д.

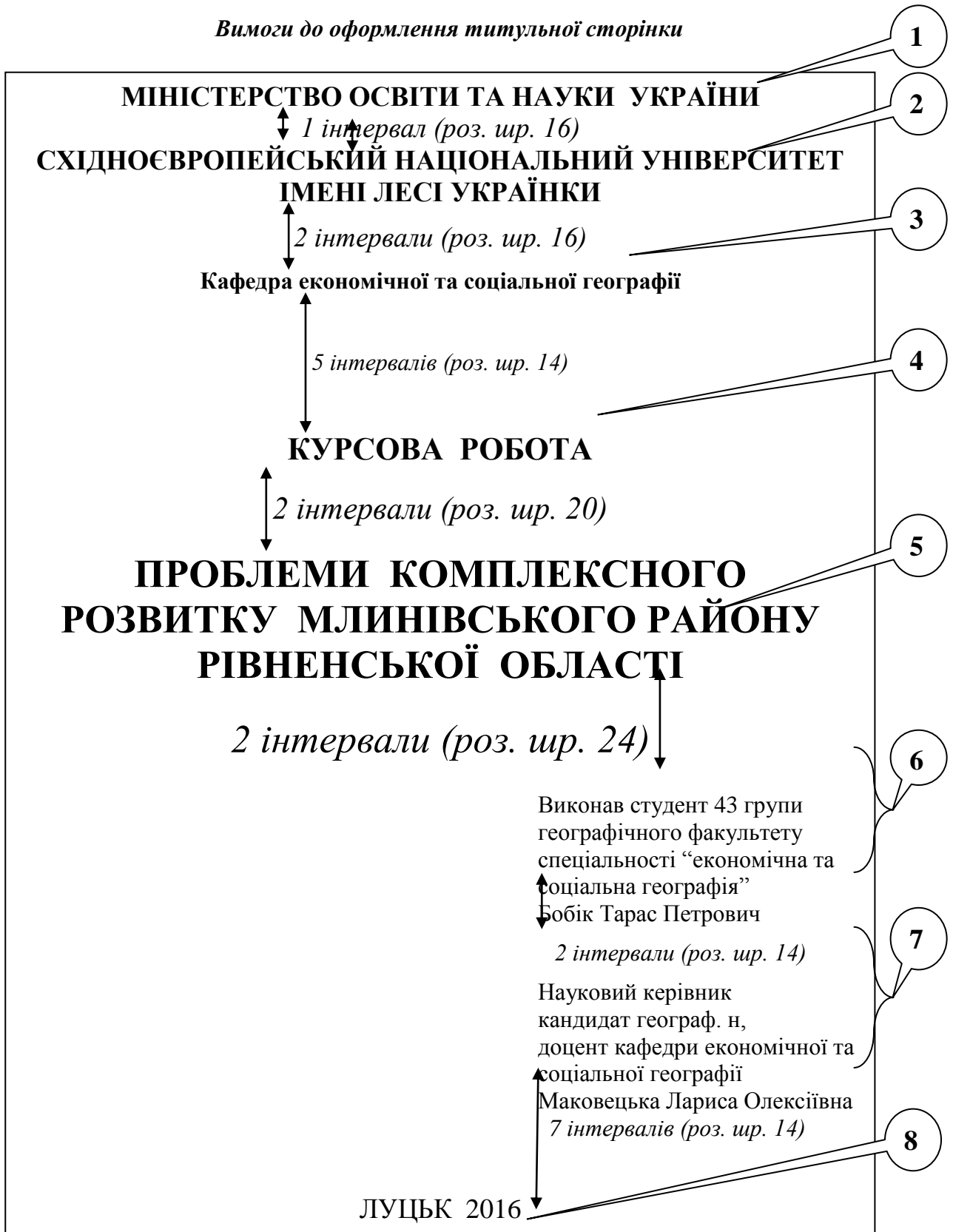
Один додаток позначається як Додаток А.

3. ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Виконану і відповідно оформлену курсову роботу студент подає науковому керівнику, який пише відгук, де зазначає її теоретичний рівень, глибину виконаних досліджень, доцільність і обґрунтованість рекомендацій, формулює висновок (рекомендована чи не рекомендована робота до захисту).

Курсову роботу студент захищає в навчальній групі у присутності затвердженої комісії. Доповідь зазвичай триває близько 5-7 хвилин. Орієнтована структура доповіді повинна відображати структуру курсової роботи. Особливу увагу слід приділити характеристиці власного внеску в розробку проблеми. Після доповіді студент відповідає на запитання викладачів. Під час захисту оцінюються: якість виконаної курсової роботи, рівень знань і набутих навичок за темою, вміння аналізувати практичну діяльність, логічно та аргументовано викладати думки, відповідати на запитання, обґрунтовувати власну думку.

Вимоги до оформлення титульної сторінки

- 1, 2, 8 – Times New Roman, розмір шрифту 16, великі літери, розміщений по центру
- 3 – Times New Roman, розмір шрифту 14, жирний, прописна перша літера, розміщений по центру
- 4 – Times New Roman, розмір шрифту 18, жирний, всі літери прописні, розміщений по центру
- 5 – Times New Roman, розмір шрифту 24, жирний, всі літери прописні, розміщений по центру
- 6, 7 – Times New Roman, розмір шрифту 14, вирівняний по лівому краю, абзацний відступ 9-10 см, без перенесень у словах

Зміст

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ КОМПЛЕКСНОГО РОЗВИТКУ АДМІНІСТРАТИВНОГО РАЙОНУ	4
1.1. Поняття «комплексність» та «комплексний розвиток» території	4
1.2. Суспільно-географічні основи формування господарського комплексу адміністративного району	9
РОЗДІЛ 2. УМОВИ ТА ЧИННИКИ ГОСПОДАРСЬКОГО РОЗВИТКУ МЛИНІВСЬКОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО РАЙОНУ	15
2.1. Природні умови та природні ресурси	10
2.2. Соціально – економічні чинники	15
2.3. Історія формування господарства	23
РОЗДІЛ 3. СУСПІЛЬНО - ГЕОГРАФІЧНА ХАРАКТЕРИСТКА ЕКОНОМІКИ ТЕРИТОРІЇ	26
3.1. Промисловість	26
3.2. Сільське господарство	32
3.3. Соціальна сфера	38
3.4. Транспортна система	40
3.5. Інвестиційна та зовнішньоекономічна діяльності	42
3.6. Екологічна ситуація та охорона навколишнього середовища	44
3.7. Проблеми та перспективи розвитку	48
ВИСНОВКИ	53
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	55
ДОДАТКИ	58

**Приклади оформлення бібліографічного опису у списку джерел,
які наводять у курсовій роботі**

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Василій Великий. Гомілії / Василій Великий; [пер. з давньогрец. Л. Звонська]. - Львів: Свічадо, 2006. - 307 с. - (Джерела християнського Сходу. Золотий вік патристики IV—V ст.; № 14). 2. Коренівський Д. Г. Дестабілізуючий ефект параметричного білого шуму в неперервних та дискретних динамічних системах / Коренівський Д. Г. - К. : Ін-т математики, 2006. - 111 с. – (Математика та її застосування) (Праці / Ін-т математики НАН України; т. 59). 3. Матюх Н. Д. Що дорожче срібла-золота / Наталія Дмитрівна Матюх.– К.: Асамблея діл. кіл: Ін-т соц. іміджмейкінгу, 2006. – 311 с. – (Ювеліри України; т. 1). 4. Шкляр В. Елементал : [роман] / Василь Шкляр. – Львів : Кальварія, 2005. – 196, [1] с. – (Першотвір).
Два автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Матяш І. Б. Діяльність Надзвичайної дипломатичної місії УНР в Угорщині: історія, спогади, арх. док. / І. Матяш, Ю. Мушка. – К.: Києво-Могилян.акад., 2005.–397, [1] с.– (Бібліотека наукового щорічника "Україна дипломатична"; вип. 1). 2. Ромовська З. В. Сімейне законодавство України / З. В. Ромовська.Ю.В.,Черняк. – К.: Прецедент, 2006. – 93 с. – (Юридична бібліотека. Бібліотека адвоката) (Матеріали до складання кваліфікаційних іспитів для отримання Свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю ; вип. 11). 3. Суберляк О. В. Технологія переробки полімерних та композиційних матеріалів: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] /О.В.Суберляк, П. І. Баштанник. –Львів : Растр-7, 2007. - 375 с.
Три автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Акофф Р. Л. Идеализированное проектирование: как предотвратить завтрашний кризис сегодня. Создание будущего организации / Акофф Р. Л., Магидсон Д., Здиссон Г. Д. ; пер. с англ. Ф. П. Тарасенко. – Днепропетровск : Баланс Бизнес Букс, 2007. — XI III, 265 с.
Чотири автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / [Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В.,Нечипорук А. А.].- К.: НДІ "Укראгропромпродуктивність", 2006. - 106 с. - (Бібліотека спеціаліста АПК. Економічні нормативи). 2. Механізація переробної галузі агропромислового комплексу ; [підруч.для учнів проф.-техн. навч. закл.] / О. В. Гвоздев, Ф. Ю. Ялпачик, Ю. П. Рогач, М. М. Сердюк. – К. : Вища освіта, 2006. – 478, [1] с. – (ПТО: Професійно- технічна освіта).
П'ять і більше авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Психология менеджмента / [Власов П. К., Липницький А. В., Луцихина И. М.и др.]; под ред. Г. С. Никифорова. – [3-є изд.]. – Х. : Гуманитар. центр, 2007.– 510с. 2. Формування здорового способу життя молоді : навч.-метод, посіб. Для працівників соц. служб для сім'ї, дітей та молоді / [Т. В. Бондар, О. Г. Карпенко,Д. М. Дикова-Фаворська та ін.]. – К. : Укр. ін-т соц. дослідж., 2005. – 115 с. – (Серія "Формування здорового способу життя молоді": у

	14 кн., кн. 13).
Без автора	<p>1. Історія Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря / [авт,тексту В. Клос].- К. : Грані-Т, 2007. – 119с – (Грані світу).</p> <p>2. Воскресіння мертвих : українська барокова драма : антологія / [упорядкує., ст., пер. і прим. В. О. Шевчук]. – К. : Грамота, 2007. – 638, [1] с.</p> <p>3. Тіло чи особистість? Жіноча тілесність у вибраній малій українській прозі та графіці кінця XIX – початку XX століття : [антологія / упоряд.; Л, Таран, О. Лагутенко]. – К. : Грані-Т, 2007. – 190, [1] с.</p> <p>Проблеми типологічної та квантитативної лексикології : [зб. наук. праць / наук, ред. Каліущенко В. та ін.]. – Чернівці: Рута, 2007. – 310 с.</p>
Багатотомний документ	<p>1. Історія Національної академії наук України, 1941—1945 / [упоряд. Л. М. Яременко та ін.]. – К. : Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 2007 – .- (Джерела з історії науки в Україні). Ч. 2 : Додатки – 2007. – 573, [1] с.</p> <p>2. Межгосударственныѐ стандарту : каталог в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Рубцова Е. Ю. ; ред. Иванов В. Л.]. – Львов : НТЦ "Леонорм-Стандарт", 2005 -.- (Серия "Нормативная база предприятия"). Т. 1–2005.– 277 с.</p> <p>3. Дарова А. Т. Неисповедимы пути Господни...: (Дочь врага народа): трилогия / А. Дарова. – Одесса : Астропринт, 2006 – (Сочинения: в 8 кн. /А. Дарова ; кн. 4).</p> <p>4. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : Особенная часть: в 6 т. / Н. П. Кучерявенко.–Х: Право, 2002 – Т. 4: Косвенные налоги. – 2007. – 534 с.</p> <p>5. Реабілітовані історією. Житомирська область : [у 7 т.]. – Житомир: Полісся, 2006– .- (Науково-документальна серія книг "Реабілітовані історією": у 27 т. / голов. редкол.: Тронько П. Т. (голова) [та ін.]), Кн, 1 / [обл. редкол.: Синявська І. М. (голова) та ін.]. – 2006. –721, [2] С.</p> <p>6. Бондаренко В. Г. Теорія ймовірностей і математична статистика. Ч.1 / В.Г.Бондаренко, І, Ю. Канівська, С.М. Парамонова. – К.: НТУУ "КПІ", 2006. – 125 с.</p>
Матеріали конференцій, з'їздів	<p>1. Економіка, менеджмент, освіта в системі реформування агропромислового комплексу : матеріали Всеукр. конф. молодих учених-аграрників ["Молодь України і аграрна реформа"], (Харків, 11–13 жовт. 2000 р.) / М-во аграр. політики, Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. – Х, : Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва, 2000. – 167 с.</p> <p>2. Кібернетика в сучасних економічних процесах: зб. текстів виступів на республік, міжвуз. наук.-практ. конф. / Держкомстат України, Ін-т статистики, обліку та аудиту. – К. : ІСОА, 2002. – 147 с.</p> <p>3. Матеріали ІХ з'їзду Асоціації українських банків, 30 червня 2000 р. інформ. бюл. – К. : Асоц. укр. банків, 2000. – 117 с. – (Спецвип.: 10 років АУБ).</p> <p>4. Оцінка й обґрунтування продовження ресурсу елементів конструкцій : праці конф., 6—9 черв. 2000 р., Київ. Т. 2 / відп. Ред. В. Т. Трощенко. – К. : НАН України, Ін-т пробл. міцності, 2000. – С. 559–956, XIII, [2] с. – (Ресурс 2000).</p> <p>5. Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій: зб. наук, праць /наук. ред. В. І. Моссаковський.–Дніпропетровськ: Навч. кн., 1999. –215с.</p> <p>6. Ризикологія в економіці та підприємстві: зб. наук, праць за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., 27-28 берез. 2001 р. / М-во освіти</p>

	і науки України, Держ податк. адмін. України [та ін.]. – К. : КНЕУ : Акад. ДПС України, 2001. – 452 с.
Препринти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Шиляев Б. А. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ/АМБ У5А с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов / Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. – Х. ННЦ ХФТИ, 2006. – 19 с – (Препринт / НАН України, Нац. науч. центр "Харьк. физ.-техн. ин-т"; ХФТИ 2006-4). 2. Панасюк М. 1. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами / Панасюк М. 1., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. – Чорнобиль : Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. – 7, [1] с. – (Препринт / НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС ; 06-1).
Словники	<ol style="list-style-type: none"> 1. Географія : словник-довідник / [авт.-уклад. Ципін В. Л.]. – Х. : Халімон, 2006.– 175, [1]с. 2. Тимошенко З. І. Болонський процес в дії : словник-довідник основ, термінів і понять з орг. навч. процесу у вищ. навч. закл. /З. І. Тимошенко, О. І. Тимошенко. – К. : Європ. ун-т, 2007. – 57 с. 3. Українсько-німецький тематичний словник [уклад. Н. Яцко та ін.]. – К. : Карпенко, 2007. — 219 с. 4. Європейський Союз : словник-довідник / [ред.-упоряд. М. Марченко]. – 2-ге вид., оновл. – К. : К.І.С., 2006. — 138 с.
Атласи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Україна: екол.-геогр. атлас : присвяч. всесвіт, дню.науки в ім'я миру та розвитку згідно з рішенням 31 сесії ген. конф. ЮНЕСКО / [наук. редкол.: С. С. Куруленко та ін.] ; Рада по вивч. продукт, сил України НАН України [та ін.]. – [наук. редкол.: С. С. Куруленко та ін.]. – К. : Варта, 2006. – 217, [1] с. 2. Анатомія пам'яті : атлас схем і рисунків провідних шляхів і структур нервової системи, що беруть участь у процесах пам'яті : посіб. для студ. та лікарів / О. Л. Дроздов, Л. А. Дзяк, В. О. Козлов, В. Д. Маковецький.– 2-ге вид., розшир, та доповн. – Дніпропетровськ : Пороги, 2005. – 218 с. 3. Куерда Х. Атлас ботаніки / Хосе Куерда ; [пер. з ісп. В. Й. Шовкун]. – Х. : Ранок, 2005. – 96 с.
Законодавчі та нормативні документи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кримінально-процесуальний кодекс України : за станом на 1 груд. 2005 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2006. – 207 с. – (Бібліотека офіційних видань). 2. Медична статистика статистика: зб. нормат. док. / упоряд. та голов. ред. В. М. Заболотько. – К. : МНІАЦ мед. статистики : Медінформ, 2006. – 459 с. – (Нормативні директивні правові документи). 3. Експлуатація, порядок і терміни перевірки запобіжних пристроїв посудин, апаратів і трубопроводів теплових електростанцій : СОУ-Н ЕЕ 39.501:2007. - Офіц. вид. - К. : ГРІФРЕ : М-во палива та енергетики України, 2007. - VI, 74 с. – (Нормативний документ Мінпаливенерго України. Інструкція).
Стандарти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Графічні символи, що їх використовують на устаткуванні. Показчик та огляд (ІЗО 7000:2004, ЮТ): ДСТУ ІЗО 7000:2004. – [Чинний від 2006-01-01].–К.: Держспоживстандарт України, 2006. – IV, 231 с. – (Національний стандарт України). 2. Якість води. Словник термінів .ДСТУ ІЗО 6107-1:2004 – ДСТУ ІЗО 6107- 9:2004. – [Чинний від 2005-04-01]. – К.: Держспоживстандарт України, 2006. –181 с. – (Національні стандарти України). 3. Вимоги щодо безпечності контрольно-вимірювального та лабораторного електричного устаткування. Частина 2-020. Додаткові

	вимоги до лабораторних центрифуг (ЕІІ 61010-2-020:1994, ЮТ) : ДСТУ ЕМ 61010-2- 020:2005. – [Чинний від 2007-01-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2007. – IV, 18 с. – (Національний стандарт України).
Каталоги	<ol style="list-style-type: none"> 1. Межгосударственніе стандарти : каталог : в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Павлюкова В. А. ; ред. Иванов В. Л.]. – Львов : НТЦ "Леонорм-стандарт", 2006– – (Серия "Нормативная база предприятия"). Т.5.-2007.- 264 с. Т. 6. – 2007. – 277 с. 2. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : каталог-довідник / [авт.- упоряд. М. Зобків та ін.]. – Львів : Новий час, 2003. – 160 с.
Частина книжки, періодичного, продовжуваного видання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Козіна Ж. Л. Теоретичні основи і результати практичного застосування системного аналізу в наукових дослідженнях в області спортивних ігор / Ж. Л. Козіна // Теорія та методика фізичного виховання. – 2007. – № 6.' – С. 15–18,35–38. 2. Гранчак Т. Інформаційно-аналітичні структури бібліотек в умовах демократичних перетворень / Тетяна Гранчак, Валерій Горовий // Бібліотечний вісник.–2006. – №6. – С. 14–17. 3. Валькман Ю. Р. Моделирование НЕ-факторов – основа интеллектуализации компьютерных технологий / Ю. Р. Валькман, В. С. Быков, А. Ю. Рыхальский // Системні дослідження та інформаційні технології. - 2007. - №1. -С. 39-61. 4. Ма Шуін. Проблеми психологічної підготовки в системі фізкультурної освіти / Ма Шуін // Теорія та методика фізичного виховання. - 2007. - № 5. - С. 12-14. 5. Регіональні особливості смертності населення України / Л. А. Чепелевська, Р. О. Моїсеєнко, Г. І. Баторшина [та ін.] // Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. - 2007. - № 1. - С. 25-29. 6. Валова І. Нові принципи угоди Базель II / І. Валова ; пер. з англ. Н. М. Середи // Банки та банківські системи. -2007. -Т. 2, №2. - С. 13-20. 7. Зеров М. Поетична діяльність Куліша // Українське письменство ХІХ ст. Від Куліша до Винниченка : (нариси з новітнього укр. письменства) : статті / Микола Зеров. -Дрогобич, 2007. - С. 245—291.
Електронні ресурси	<ol style="list-style-type: none"> 1. Богомольний Б. Р. Медицина екстремальних ситуацій [Електронний ресурс]] : навч. посіб. для студ. мед. вузів ІІІ-ІV рівнів акредитації / Б. Р. Богомольний, В. В. Кононенко, П. М. Чуєв. - 80 Міп / 700 МВ. - Одеса : Одес. мед. ун-т, 2003. - (Бібліотека студента-медика) - 1 електрон, опт. диск (CD-ROM) ; 12 см. - Систем, вимоги: Pentium ; 32 Mb RAM ; Windows 95, 98, 2000, XP ; MS Word 97-2000.- Назва з контейнера. 2. Розподіл населення найбільш численних національностей за статтю та віком, шлюбним станом, мовними ознаками та рівнем освіти [Електронний ресурс] : за даними Всеукр. перепису населення 2001 р. / Держ. ком. статистики України ; ред. О. Г. Осауленко. - К. : CD-вид-во "Інфодиск", 2004. - 1 електрон, опт. диск (CD-ROM) : кольор. ; 12 см. - (Всеукр. перепис населення, 2001). - Систем, вимоги: Pentium-266 ; 32 Mb RAM ; CD-ROM Windows 98/2000/NT/XP. - Назва з титул, екрану. 3. Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі: електронні ресурси в науці, культурі та освіті : (підсумки 10-ї Міжнар. конф. „Крим-2003") [Електронний ресурс] / Л. Й. Костенко, А. О. Чекмарьов, А. Г. Бровкін, І. А. Павлуша // Бібліотечний вісник - 2003. - № 4. - С. 43. - Режим доступу до журн.:http://www-nbuv.gov.ua/articles/ 03klinko.htm.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бюлетень Вищої атестаційної комісії України. – 2007.– № 6 (92)
2. Бюлетень Вищої атестаційної комісії України. – 2008.– № 3.
3. Матеріали до організації навчального процесу у Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки / Упор. С. В. Гаврилук, Л. О. Заєць. – Луцьк.: РВВ Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, 2013р. – 416с.

ЗМІСТ

Вступ.....	3
1. Основні етапи підготовки та виконання курсової роботи.....	5
1.1. Вибір теми	5
1.2. Визначення мети й основних завдань	5
1.3. Пошук та опрацювання інформації, систематизація літературних, довідкових, статистичних та інших матеріалів	6
1.4. Складання плану	6
2. Правила оформлення курсової роботи	9
3. Захист випускної роботи	16
Додатки.....	17
Список використаних джерел	23

ДЛЯ НОТАТОК

Навчально – методичне видання

Упорядник
Маковецька Лариса Олексіївна

**Проблеми комплексного розвитку території : методичні вказівки
до виконання курсових робіт з навчального курсу для студентів
спеціальності « Економічна та соціальна географія »**

Друкується в авторській редакції

